

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON TYÖJÄRJESTYS

Kaupunginvaltuuston hyväksymä kesäkuun 14 p:nä 1995

Kokoukset ja asiain käsittely

1 §

Valtuuston toiminnan järjestelyt

Kaupunginvaltuusto valitsee kunkin vuoden ensimmäisessä kokouksessaan keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa valtuuston kokouksesta tai esteellisiä, valitaan iältään vanhimman läsnä olevan valtuutetun puheenjohtajalla tilapäinen puheenjohtaja ja tilapäinen varapuheenjohtaja kokousta varten.

KuntaL 12 §: Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

KuntaL 54 §:n 3 mom.: Valtuuston kokoontuminen

Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouskutsun valtuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

2 §

Valtuustoryhmän muodostaminen

Valtuustotyöskentelyään varten valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuustolle kirjallinen ilmoitus, joka on kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitettava. Ilmoitus jätetään valtuuston puheenjohtajalle.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

3 §

Valtuustoryhmään liittyminen sekä siitä eroaminen tai erottaminen

Liittymisestä valtuustoryhmään ja siitä eroamisesta valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle. Liittymisilmoitukseen on liitettävä asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuustolle.

4 § (16.6.2010)

Kokouksesta tiedottaminen ja kokouskutsu

Kokouksen ajasta ja paikasta on vähintään neljä päivää ennen kokousta annettava tieto julkaisemalla se julkisten kuulutusten ilmoitustaululla ja kaupungin päättämässä sanomalehdissä. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti.

KuntaL 15 §: Valtuuston työjärjestys

Valtuuston hyväksymässä työjärjestyksessä tai muussa johtosäännössä annetaan määräyksiä valtuuston toiminnasta, varavaltuutetun kutumisesta valtuutetun tilalle, valtuutetun aloitteen käsittelystä, valtuutettujen valtuustotyöskentelyä varten muodostamista valtuustoryhmistä, 56 a §:ssä tarkoitetusta kokouksiin osallistumisesta videoneuvotteluyhteyden avulla sekä kokouskutsun lähettämisestä sähköisesti.

KuntaL 54 § 1, 2 ja 4 mom: Valtuuston kokoontuminen

Valtuusto kokoontuu päättäminaan aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta annettava yleisesti tietoinen kuin 64 §:ssä säädetään. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos kunta huolehtii, että tähän tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat käytettävissä. (19.12.2008/1068)

KuntaL 55 §: Valtuustossa käsiteltävät asiat

Valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 53 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Kvt.3

KuntaL 64 §: Kunnan ilmoitukset

Kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla.

5 §

Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Puheenjohtaja saa varoituksen annettuaan määrätä poistettavaksi henkilön, joka käyttäytyy sopimattomasti. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Puheenjohtaja voi luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

KuntaL 32 §:n 2 mom.: Kunnan luottamushenkilöt

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden parasta sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa tai esteellisyytensä arvioinnissa.

6 §

Esteet ja nimenhuuto

Kokouksen alussa puheenjohtajan on todettava mahdolliset esteen ilmoittaneet valtuutetut ja heidän tilalleen tulevat varavaltuutetut. Tämän jälkeen toimitetaan saapuvilla olevien valtuutettujen toteamiseksi nimenhuuto äänestyskoneella, ellei puheenjohtaja toisin ilmoita. Nimenhuudon päätyttyä puheenjohtajan on todettava, onko valtuusto laillisesti kokoonkutsuttu ja päätösvaltainen.

KuntaL 58 §:n 1 mom.: Päätösvaltaisuus

Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmannelta valtuutetuista on läsnä.

7 §

Ilmoittautuminen nimenhuudon jälkeen

Valtuutetun, joka saapuu kokoukseen nimenhuudon jälkeen, on ilmoittauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Jos valtuutettu poistuu kesken kokouksen, hänen on ilmoitettava poistumisestaan puheenjohtajalle ja samalla poistumisensa syy. Jos kokouksesta poistunut valtuutettu saapuu uudelleen kokoukseen, hänen on tällöinkin välittömästi ilmoittauduttava puheenjohtajalle.

8 §

Läsnä olevat valtuutetut

Edellä 6 §:ssä mainitussa nimenhuudossa ja 7 §:n mukaisesti ilmoittautuneet valtuutetut, jotka eivät ole viimeksi mainitun pykälän mukaisella tavalla ilmoittaneet poistuvansa kokouksesta, katsotaan läsnä oleviksi.

Puheenjohtaja voi kuitenkin toimittaa kokouksen kestäessä uuden nimenhuudon, jossa ilmoittautuneet katsotaan siitä lähtien kokouksessa läsnä oleviksi. Sanotun nimenhuudon jälkeen sovelletaan, mitä edellä 7 §:ssä on määrätty.

9 §

Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka tilapäisen esteen vuoksi ei voi osallistua valtuuston työskentelyyn tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa jotain asiaa, on toimitettava siitä puheenjohtajalle osoitettu kirjallinen ilmoitus hallintokeskukseen, mikäli mahdollista niin hyvissä ajoin, että varavaltuutettu voidaan kutsua hänen sijaansa. Kokouksilaisuudessa voidaan ilmoitus antaa myös suullisesti suoraan puheenjohtajalle. (29.3.2006)

KuntaL 11 §:n 1 mom.: Varavaltuutetut

Valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kunnallisvaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistan ulkopuolella olleen valitsijayhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

10 §

Kaupunginhallituksen edustus valtuuston kokouksessa

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan, kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kaupunginhallituksen jäsenellä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole valtuutettu.

11 §

Esteellisyys

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava valtuutetun ja muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi.

Kvt.5

KuntaL 52 §: Esteellisyys (5.12.2003/1034)

Valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Milloin valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu palvelussuhde kuntaan ei kuitenkaan tee luottamushenkilöä taikka viranhaltijaa tai työntekijää esteelliseksi asiassa, jossa kunta on asianosainen. Jos luottamushenkilö on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai muuten vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa, hän on kuitenkin esteellinen.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei sovelleta kunnan liikelaitokseen. Myöskään hallintolain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa ei sovelleta kunnassa.

Esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään.

12 §

Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

13 §

Esityslista ja sen kieli

Valtuuston käsiteltäviksi tulevista asioista laaditaan kutakin kokousta varten esityslista. Esityslistan tai siihen liittyvän mietinnön tulee sisältää selostus asioista tarpeellisine liitteineen sekä kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja valtuuston mahdollisesti asettaman valiokunnan ehdotukset valtuuston päätöksiksi.

Asiat otetaan esityslistalle puheenjohtajan määräämään järjestykseen.

Esityslistat laaditaan suomen- ja ruotsinkielisinä. Esityslistan liitteistä laaditaan molemmilla kielillä mietintöön sisältyvä kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan sekä valiokunnan selostus ja ehdotus valtuuston päätökseksi, tilintarkastuskertomus, arviointikertomus, toimintakertomus, tilinpäätös, kunnallissääntöjen ja johtosääntöjen tekstit sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotus. (29.11.2000)

KuntaL 55 §: Valtuustossa käsiteltävät asiat

(teksti 4 §:n yhteydessä)

14 §

Asioiden esittely ja käsittely

Asiat esitellään valtuustolle esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei valtuusto toisin päätä.

Käsittelyn pohjana on kaupunginhallituksen ehdotus taikka, milloin tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on valmistellut asian, tämän ehdotus.

Jos kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on, ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen esityslistalla olevasta asiasta, peruuttanut esityksensä, asia on poistettava esityslistalta. Puheenjohtajan ehdotuksesta valtuusto voi muulloinkin päättää asian poistamisesta esityslistalta.

Asian käsittelyä valtuuston kokouksissa johdetaan sekä suomen että ruotsin kielellä.

KuntaL 53 §: Valtuustoasioiden valmistelu

Kunnanhallituksen on valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 22 §:ssä tarkoitettu tilapäinen valiokunta tai 71 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut. (1.2.2002/81)

Tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. (1.2.2002/81)

KuntaL 22 §: Tilapäinen valiokunta

Valtuuston on asetettava valiokunta valmistelemaan 21 §:ssä tarkoitettua luottamushenkilöiden erottamista koskevaa sekä 25 §:ssä tarkoitettua kunnanjohtajan irtisanomista tai muihin tehtäviin siirtämistä koskevaa asiaa. Valiokunta voidaan asettaa myös lausunnon antamista ja hallinnon tarkastamista varten.

KuntaL 25 §: Kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin

Valtuusto voi irtisanoa kunnanjohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen.

Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai jos vähintään neljäsosa valtuutetuista on tehnyt sitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa kunnanjohtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu, ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

KuntaL 71 §:n 1 ja 2 mom.: Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

15 §
Puheenvuorot

Puheenjohtajan esiteltyä asian valtuustolle ja julistettua keskustelun asiassa alkaneeksi on valtuutetun halutessaan puheenvuoron pyydettävä sitä joko äänestyskoneella, puheenjohtajalle toimitetulla nimilapulla tai seisomaan noustuaan suullisesti tahi muulla selvästi havaittavalla tavalla, toisen puhuessa ei kuitenkaan suullisesti. Puheenjohtaja voi, milloin hän katsoo jonkin asian kohdalla tarpeelliseksi, kuitenkin määrätä, että puheenvuoroa saa pyytää vain joko äänestyskoneella tai vain nimilapulla.

Jos puheenvuoroja pyydetään yhtäikaa, puheenjohtaja määrää, missä järjestyksessä ne annetaan.

Mitä edellä tässä pykälässä on määrätty, koskee soveltuvin osin myös kaupunginhallituksen jäsentä, joka ei ole valtuutettu.

Jos valtuutettu toisen puheenvuoron aikana tai heti sen päätyttyä pyytää vastauspuheenvuoroa, puheenjohtaja voi harkintansa mukaan antaa sen hänelle ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja. Vastauspuheenvuoro saa sisältää vain selvityksiä ja oikaisuja käytetyn puheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen. (16.6.2010)

Puheenjohtaja voi harkintansa mukaan antaa työjärjestyspuheenvuoron ennen muita puheenvuoroja. Työjärjestyspuheenvuoro pyydetään nimilapulla tai seisomaan noustuaan suullisesti, toisen puhuessa ei kuitenkaan suullisesti. (16.6.2010)

Erityisissä tapauksissa puheenjohtaja voi poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä on määrätty, antaa asian käsittelyn alussa yhden puheenvuoron jokaisen valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan samoin kuin kaupunginjohtajan tai apulaiskaupunginjohtajan pyydettyä puheenvuoroa se on annettava hänelle ennen kuin muille. Käsiteltäessä 23 §:ssä tarkoitettua väli-

kysymystä, puheenjohtajan on välikysymyksen ensimmäisen allekirjoittajan sitä pyytäessä, annettava hänelle ensimmäinen puheenvuoro ennen muuta valtuutettua.

Käsiteltäessä tarkastuslautakunnan sekä tilapäisen valiokunnan esitystä puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan osalta on voimassa, mitä edellä kaupunginhallituksen puheenjohtajasta on määrätty.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtaja voi päättää, että osa keskustelusta tietyssä asiassa varataan enintään määräpituisille puheenvuoroille. Puheenjohtajan on ilmoitettava tästä ennen kuin hän julistaa keskustelun asiassa alkaneeksi. (16.6.2010)

KuntaL 15 a § 3 mom: (1.2.2002/81) Kokouksen johtaminen ja valtuutettujen puheenvuorot

Valtuuston työjärjestyksessä tai muussa johtosäännössä voidaan antaa kokouksen kulun turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä valtuutettujen puheenvuorojen pituudesta yksittäisissä asioissa.

16 §

Puheenvuoron käyttäminen

Puheenvuoro voidaan pitää puhujakorokkeelta tai paikalta. Paikalta pidettävä puheenvuoro saa kestää enintään kaksi minuuttia, ellei puheenjohtaja erityisestä syystä salli pidempää puheenvuoroa pidettäväksi paikalta. (16.6.2010)

(16.6.2010) Kannatetun palautusesityksen jälkeen puheenvuorot käytetään pääsääntöisesti paikalta. Vastauspuheenvuoro pidetään aina paikalta, ja se saa kestää enintään yhden minuutin. Työjärjestykspuheenvuoro pidetään aina paikalta, ja se saa kestää enintään kaksi minuuttia.

Puhujan on pyrittävä esittämään asiansa lyhyesti ja hänen on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos hän siitä poikkeaa tai käyttää loukkaavaa tahi muutoin sopimatonta sanontaa taikka puhetapaa eikä puheenjohtajan annettua sen johdosta huomautuksen sitä noudata, puheenjohtaja voi kieltää puhujan jatkamasta puhettaan.

KuntaL 15 a § 2 mom: (1.2.2002/81) Kokouksen johtaminen ja valtuutettujen puheenvuorot

Valtuutetulla on puheoikeus käsiteltävänä olevassa asiassa. Valtuutetun on puheessaan pysyttävä asiassa. Jos valtuutettu puheessaan poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos valtuutettu ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi kieltää häntä jatkamasta puhetta. Jos valtuutettu ilmei-

sen tarpeettomasti pitkittää puhettaan, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

17 §

Asian käsittelyn keskeyttäminen

Jos keskustelun kuluessa on tehty asian pöydällepanoa koskeva tai muu kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttää asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain ehdotettua keskeytystä.

Kun keskustelu keskeytyksestä on päättynyt, puheenjohtajan on esitettävä valtuuston päätettäväksi, jatketaanko asian käsittelyä.

Pöydälle pantu asia on esiteltävä valtuustolle seuraavassa kokouksessa, ellei valtuusto ole toisin päättänyt.

18 §

Ehdotukset

Puheenjohtajan pyynnöstä on keskustelun kuluessa tehty ehdotus annettava hänelle kirjallisena.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja julistaa keskustelun päättyneeksi. Tämän jälkeen hänen on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi selostus keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista.

KuntaL 59 §: Äänestys

Jos toimielin on asiasta yksimielinen tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muussa tapauksessa puheenjohtaja toteaa ehdotukset, joita ei kannatuksen puuttuessa oteta äänestettäväksi, ja ehdotukset, joista äänestetään. Puheenjohtaja saattaa toimitelimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Äänestys toimitetaan avoimesti. Päätökseksi tulee ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äännten mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

19 §

Ehdotuksen raukeaminen

Käsittelyn pohjana olevaa ehdotusta lukuun ottamatta on ehdotus, jota ei ole kannatettu, katsottava rauenneeksi.

Ehdollisena tai vaihtoehtoisena tehtyä ehdotusta ei oteta äänestettäväksi.

20 §
Äänestystapa

Äänestys on toimitettava avoimesti. Jos äänestys on toimitettu muulla tavalla kuin nimenhuudolla tai äänestyskoneella, äänestys on vaadittaessa tai puheenjohtajan katsoessa sen selvyyden vuoksi tarpeelliseksi toimitettava uudelleen nimenhuudolla tai äänestyskoneella.

KuntaL 59 §: Äänestys

(teksti 18 §:n yhteydessä)

21 §
Äänestysjärjestys

Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen, jota laadittaessa on otettava huomioon seuraavaa:

Ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.

Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.

Jos ehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

KuntaL 25 §:n 3 mom.: Kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksikolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

KuntaL 59 §: Äänestys

(teksti 18 §:n yhteydessä)

22 §

Valtuutetun aloite

Valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Aloite on annettava kirjalliseen muotoon laadittuna puheenjohtajalle valtuuston kokouksen aikana ja siitä on tehtävä merkintä saman kokouksen pöytäkirjaan mainiten samalla, mitä aloitteessa ehdotetaan. Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa. Jos määräaika ylittyy sen vuoksi, että kaupunginhallitus päättää palauttaa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, aloite käsitellään määräajan päättymistä seuraavassa aloitteita käsittelevässä valtuuston kokouksessa. Valtuusto käsittelee varsinaisia aloitteita neljä kertaa kalenterivuodessa.

(29.11.2000) (9.10.2002) (16.6.2010)

Aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, tulee tehdä viimeistään 15. maaliskuuta. Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite valtuuston käsiteltäväksi talousarvion yhteydessä.

4. mom. kumottu. (1.4.1998)

23 §

Välikysymys

Vähintään 17 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle välikysymyksen kaupungin hallintoa koskevasta asiasta. Välikysymys on jätettävä kirjallisena hallintokeskukseen. (29.3.2006)

Kaupunginhallituksen on annettava vastaus välikysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka yhden kuukauden kuluessa välikysymyksen jättämisestä ensiksi pidetään. Välikysymys ja siihen annettu vastaus on otettava kokouksen esityslistalle.

Välikysymykseen annettu vastaus on merkittävä tiedoksi, ellei valtuusto päättä palauttaa asiaa kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi tai asettaa keskuudestaan tarkastusvaliokuntaa tutkimaan välikysymyksessä kosketeltua asiaa ja tekemään siitä valtuustolle ehdotusta. Muuta päätöstä välikysymystä ja siihen annettua vastausta käsiteltäessä ei saa tehdä.

Jos valtuusto on päättänyt palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi, on uusi vastaus annettava samassa ajassa palautuspäätöksestä lukien, kuin edellä välikysymykseen vastaamisesta määrätään.

24 §

Toivomusponsi

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jonka tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan ja joka ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa sitä.

(14.5.1997) Toivomusponnen hyväksymistä koskevan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa vähintään 43 valtuutettua.

Hyväksytystä toivomusponnosta kaupunginhallituksen on toimitettava toivomusponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys ponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua toivomusponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

24 a §

Kyselytunti (1.4.1998)

Valtuuston päättämien varsinaisten kokousten yhteydessä järjestetään noin tunnin kestävä kyselytunti, jonka aikana valtuutetuilla on tilaisuus esittää kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille yhteen asiaan kohdistuvia kysymyksiä näiden toimialaan kuuluvissa kaupungin toimintaa koskevissa asioissa. Kysymys perustellun saa olla enintään 25 konekirjoitusriviä. (29.11.2000)

Valtuutetun, joka haluaa esittää kysymyksen, on toimitettava se kirjallisena kyselytuntia edeltävän viikon maanantaina viimeistään kello 12 hallintokeskuksen kirjaamoon. (29.3.2006)

Puheenjohtajan on, mahdollisuuksien mukaan varapuheenjohtajien kanssa neuvoteltuaan, viipymättä ratkaistava huomioon ottaen kysymyksen ajankohtaisuus ja merkittävyys, sallitaanko kysymys esittää kyselytunnilla vai toimitetaanko kysymys kaupunginjohtajalle tai apulaiskaupunginjohtajalle vastauksen toimittamiseksi kysymyksen esittäjälle ja muille valtuutetuille.

Kyselytunnilla käsiteltävät kysymykset esitetään siinä järjestyksessä kuin ne ovat saapuneet hallintokeskuksen kirjaamoon. Puheenjohtajalla on kuitenkin oikeus määrätä muukin vastaamisjärjestys. Kysymyksiin, joita ei ehditä käsitellä ennen kyselytunnille varatun ajan päättymistä, annetaan kirjallinen vastaus kysymyksen esittäjälle ja muille valtuutetuille kokouksen aikana. (29.3.2006)

Kun kysymykseen on vastattu, kysymyksen esittäjällä on oikeus saada ensimmäinen puheenvuoro. Vastauksen enimmäiskesto on kolme ja puheenvuoron kaksi minuuttia. Kysymystä lukuun ottamatta valtuutettujen puheenvuorot pidetään paikalta. Puheenjohtaja voi harkintansa mukaan rajoittaa keskustelua. Valtuusto ei tee päätöstä keskustelussa käsitellyistä asioista. (29.11.2000) (16.6.2010)

Vastaus muuhun kysymykseen on toimitettava viimeistään asianomaisessa kyselytuntikokouksessa kysymyksen esittäjälle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

25 §

Kunnan asukkaan aloite

Kaupunginhallituksen tulee esittää valtuuston tietoon vuosittain viimeistään sen huhtikuussa pidettävässä kokouksessa valtuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa kunnan asukkaan aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Käsiteltäessä kunnan asukkaan aloitteita sallitaan keskustelu. Kaupunginhallituksen on saatettava käydyistä keskustelusta laadittu pöytäkirja kysymyksessä olevien asioiden valmistelussa huomioon otettavaksi. Päätöksentekoa yksittäisten aloitteiden osalta ei toivomusponsia lukuun ottamatta sallita.

KuntaL 28 §: Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevista asioista. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireilletulossa.

Vaalit

KuntaL 60 §: Vaali

Vaalissa tulevat valituiksi se tai ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättyinä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylempään kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa on noudatettava soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään. Lisäksi valtuusto voi antaa määräyksiä vaalin toimittamisesta. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

26 §

Äänestyslippu

Milloin vaali toimitetaan suljetuin lipun on äänestäjän taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä. Muussa tapauksessa lippu on mitätön. Samoin on mitätön lippu, josta ei käy selvästi ilmi, ketä ehdokasta lipussa tarkoitetaan, ja lippu, jossa on asiaankuulumattomia nimikirjoituksia tai muita merkintöjä.

27 §

Ehdokkaat

Ääniä voidaan antaa jokaiselle vaalissa kysymykseen tulevalle ehdokkaalle, vaikkei häntä olisi keskustelussa ehdotettu tai kannatettu.

28 §

Äänestyslippujen säilyttäminen

Vaalissa annetut äänestysliput on säilytettävä, kunnes päätös vaalissa, jossa niitä on käytetty, on saanut lainvoiman. Sama koskee arvonnassa käytettyjä lippuja. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, ne on säilytettävä suljetussa päällyksessä.

A Suhteelliset vaalit

29 §

Valtuuston vaalilautakunta

Toimikautensa ensimmäisessä kokouksessa valtuusto asettaa keskuudestaan suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon samalla valitaan viisi varsinaista jäsentä ja heille kullekin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto määrää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valituista jäsenistä.

Lautakunta on päätösvaltainen vähintään kolmen jäsenen ollessa saapuvilla.

Lautakunnalla on oikeus käyttää apunaan asiantuntijoita ja ottaa itselleen sihteeri.

30 §

Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää, milloin viimeistään ehdokaslistat on annettava valtuuston puheenjohtajalle ja milloin vaalitoimitus aloitetaan.

31 §

Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimet kuin vaalissa on valittavia.

Listan otsikossa on mainittava, missä vaalissa listaa käytetään. Lista on vähintään kolmen valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittajista toimii vaalilaissa tarkoitettuna asiamiehenä, joka antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja jolla on oikeus tehdä siihen jäljempänä 32 §:ssä tarkoitetut oikaisut. (29.11.2000)

32 §

Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Ehdokaslistojen antamista varten asetetun määräajan päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa listat lautakunnalle, jonka on tarkastettava, onko ne asianmukaisesti laadittu. Mikäli lautakunta havaitsee listassa virheellisyyksiä, sen on annettava edellä 31 §:ssä tarkoitetulle asiamiehelle tilaisuus niiden korjaamiseen lautakunnan määräämässä ajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana kahdella tai useammalla listalla, lautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

33 §

Ehdokaslistojen yhdistelmä

Lautakunta laatii hyväksymistään ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle listalle merkitään järjestysnumero.

Ehdokaslistojen yhdistelmä on pantava nähtäville valtuuston kokoushuoneeseen. Vaalissa saa nimenhuudon toimittaa aikaisintaan neljännestunnin kuluttua yhdistelmän nähtäville panemisesta.

34 §

Vaalitoimitus

Jokaisen valtuutetun on annettava valtuuston puheenjohtajalle nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä äänestyslippu, johon hän on merkinnyt äänestämänsä ehdokaslistan numeron.

35 §

Vaalin tuloksen toteaminen

Nimenhuudon päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput lautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden ja laskee vaalin tuloksen.

Lautakunta ilmoittaa vaalin tuloksen kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle, joka julistaa sen valtuustolle tiedoksi ja pöytäkirjaan merkittäväksi.

B Enemmistövaalit

36 §

Vaalitoimituksen avustajat

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin valtuuston puheenjohtajan on kutsuttava kaksi valtuutettua avustamaan vaalitoimituksessa.

37 §

Äänen antaminen

Jokaisen valtuutetun on annettava valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippu nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä.

Valiokunnat

38 §

Valiokunnan asettaminen

Milloin valtuusto on päättänyt asettaa keskuudestaan tilapäisen valiokunnan, on kysymys valiokunnan kokoonpanosta ja valinnasta pantava pöydälle käsiteltäväksi seuraavassa valtuuston kokouksessa.

KuntaL 22 §: Tilapäinen valiokunta

(teksti 14 §:n yhteydessä)

Pöytä- ja toimituskirjat

39 §

Pöytäkirja

Valtuuston pöytäkirjaan on merkittävä

- 1 kokouksessa kulloinkin läsnä olleet valtuutetut sekä milloin puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat ovat toimineet kokouksen puheenjohtajana,
- 2 saapuvilla olleet kaupunginhallituksen jäsenet, jotka eivät ole valtuutettuja, ja viranhaltijat,
- 3 kokouksen pöytäkirjanpitäjät,
- 4 kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen,
- 5 pöytäkirjan tarkastajat,

- 6 jokaisen asian kohdalla erikseen on esittely, tehdyt ehdotukset, niiden kannattaminen tai mahdollinen raukeaminen, äänestysjärjestys, äänestykset äänestystuloksineen, vaalit ja niissä toimineet vaaliavustajat sekä vaalien tulokset, esteellisiksi todetut valtuutetut ja ilmoitetut eriävät mielipiteet sekä
- 7 muut kokousta ja sen kulkua selvittävät seikat.

Pöytäkirjaan on liitettävä nimenhuuto- ja äänestysluettelot.

3. mom. kumottu (10.12.2003)

Pöytäkirjan loppuun on merkittävä pöytäkirjanpitäjän todistus siitä, milloin pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä.

Pöytäkirjan lisäksi on laadittava erillinen keskustelupöytäkirja, johon puheenvuorot merkitään kunkin puhujan käyttämällä kielellä.

KuntaL 61 §: Eriävä mielipide

Päätöksentekoon osallistuneella, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan, sekä asian esittelijällä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty. Ennen pöytäkirjan tarkastamista esitetyt kirjalliset perustelut liitetään pöytäkirjaan.

Päätöstä vastaan äänestänyt tai eriävän mielipiteen ilmoittanut ei ole vastuussa päätöksestä. Esittelijä on vastuussa hänen esittelystään tehdystä päätöksestä, jollei hän ole ilmoittanut eriävää mielipidettä.

KuntaL 62 §: Pöytäkirja

Toimielimen kokouksesta pidetään pöytäkirjaa.

Luottamushenkilön ja viranhaltijan päätöksistä pidetään pöytäkirjaa, jollei se päätöksen luonteen johdosta ole tarpeetonta.

KuntaL 63 §: Pöytäkirjan pitäminen nähtävänä

Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten kuin siitä on ennakolta ilmoitettu. Muun viranomaisen pöytäkirja pidetään vastaavasti yleisesti nähtävänä, jos asianomainen viranomaisen katsoo sen tarpeelliseksi.

- 40 §
Pöytäkirjan tarkastus
- Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, ellei valtuusto ole päättänyt, että pöytäkirja kokonaisuudessaan tai jonkin asian kohdalta tarkastetaan muulla tavalla.
- 41 §
Päätösluettelo
- Kokouksen jälkeen on esityslistaa pohjana käyttäen laadittava päätösluettelo, johon merkitään valtuuston eri asiain kohdalla tekemät päätökset. Kaupunginhallituksen tehtyä päätöksen valtuuston tekemien päätösten täytäntöönpanosta päätösluettelo toimitetaan valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille.
- 42 §
Pöytäkirjanpitäjät
- Valtuuston kokouksista pitää pöytäkirjaa hallintokeskuksen määräämä viranhaltija. (29.3.2006) (16.6.2010)
- Valtuuston asettaman valiokunnan pöytäkirjaa pitää valiokunnan tähän tehtävään ottama henkilö.
- 43 §
Hallintotehtävät (29.3.2006)

Valtuuston hallintotehtävät hoitaa hallintokeskus. (29.3.2006)

Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginvaltuuston työjärjestys tulee voimaan 1.7.1995.
